

Strategija niskougljeničnog razvoja (SNR) Crne Gore

Petogodišnji akcioni plan (2026–2030) – finalni nacrt

24. decembar 2025

Dostavljeno Svjetskoj banci u okviru Partnerstva za implementaciju tržišnih mehanizama (PMI)

ECA

Saradnici

Ovaj izvještaj je pripremljen od strane:

Economic Consulting Associates Limited

41 Lonsdale Road, London NW6 6RA,
United Kingdom

tel: +44 20 7604 4546

fax: +44 20 7604 4547

www.eca-uk.com

EcoEnergy Consulting Doo

Marka Djukanovica 9, Podgorica
Montenegro

+38267567737

www.ecoenergy-consulting.com

Skraćenice i akronimi

BELEN	Berza električne energije
BRS	Strategija obnove zgrada
CGES	Crnogorski elektroprenosni system
COTEE	Crnogorski operator tržišta električne energije
EPA	Agencija za zaštitu životne sredine
EPC	Sertifikat energetske karakteristike
ETS	Sistem trgovanja emisijama
PREPS	Plan razvoja elektroprenosnog sistema
EU	Evropska unija
EV	Električno vozilo
GHG	Gasovi sa efektom staklene bašte
HFC	Hidrofluorogljenci
SNR	Strategija niskougleničnog razvoja
LULUCF	Korišćenje zemljišta, promjena namjene zemljišta i šumarstvo
MRV	Praćenje, izveštavanje i verifikacija
NEKP	Nacionalni energetske i klimatske plan
PAM	Politike i mjere
PPA	Ugovor o otkupu električne energije
PPP	Javno-privatno partnerstvo
RE	Obnovljivi izvori energije
REGAGEN	Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti Crne Gore
TE	Termoelektrana
WAM	Sa dodatnim mjerama

Strategija niskougljeničnog razvoja (SNR) – Petogodišnji akcioni plan (2026–2030)

SNR Crne Gore definiše putanju za ostvarivanje dugoročnih ciljeva smanjenja emisija

U decembru 2025. godine Crna Gora je usvojila Zakon o klimatskim promjenama. Ovim Zakonom obezbijeđen je normativni okvir za izradu i sprovođenje ključnih politika kojima se omogućava da Crna Gora ispuni nacionalne ciljeve i međunarodne obaveze u oblasti klimatskih promjena i smanjenja emisija, uključujući kroz izradu Strategije niskougljeničnog razvoja (SNR) i Plana prilagođavanja klimatskim promjenama. Zakonom je utvrđen dugoročni cilj smanjenja emisija odnosno postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine, kao i srednjoročni cilj smanjenja neto emisija na nivou cjelokupne ekonomije za 55% do 2030. godine (u odnosu na 1990. godinu), kako je definisano u Ažuriranom nacionalno utvrđenom doprinosu (NDC) Crne Gore. Obimni šumski resursi Crne Gore predstavljaju značajan, ali neizvjestan ponor ugljenika. Shodno tome, SNR obezbjeđuje putanju za ostvarivanje navedenih ciljeva uz veći stepen pouzdanosti, kroz fokus na minimiziranje bruto emisija na sektorskom nivou, uz istovremeno predlaganje dodatnih aktivnosti u sektoru korišćenja zemljišta, promjena u korišćenju zemljišta i šumarstva (LULUCF). Nosilac izrade i sprovođenja SNR-a je Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, uz međusektorsku saradnju sa drugim državnim organima i javnim institucijama.

Radi obezbjeđivanja usklađenosti energetske i klimatske planiranja, SNR koristi Nacionalni energetske i klimatske plan (NEKP) Crne Gore kao osnovu

Crna Gora je nedavno usvojila NEKP u cilju ispunjavanja obaveza koje proističu iz članstva u Energetskoj zajednici. SNR predlaže dodatne politike i mjere (PAM) u odnosu na one obuhvaćene NEKP-om, kojima se može povećati nivo ambicije u pogledu smanjenja emisija. Dok je NEKP primarno fokusiran na period do 2035. godine, SNR je razvijena kao dugoročna nadogradnja NEKP-a, te SNR stavlja naglasak na dugoročne mogućnosti do 2050. godine. Zajedno, ova dva dokumenta definišu tri scenarija niskougljeničnog razvoja Crne Gore:

- Scenario NEKP-a sa postojećim mjerama (WEM) – najniži nivo ambicije;
- Scenario NEKP-a sa dodatnim mjerama (WAM) – srednji nivo ambicije;
- Scenario SNR-a – najviši nivo ambicije.

SNR će se sprovoditi na osnovu petogodišnjih akcionih planova

Akcioni planovi definišu aktivnosti koje je potrebno sprovesti u okviru petogodišnjeg perioda radi uspješne primjene politika i mjera (PAM) uključenih u SNR. Akcioni planovi utvrđuju aktivnosti, dodjeljuju institucionalnu odgovornost za sprovođenje svake pojedinačne aktivnosti, definišu rokove za njihovo izvršenje, određuju indikatore za praćenje ostvarenja svake aktivnosti, kao i indikativni budžet potreban za njihovu realizaciju. Ovaj dokument predstavlja prvi Akcioni plan i obuhvata aktivnosti koje će se sprovoditi u periodu 2026–2030. godine. Predviđeno je da se akcioni planovi pripremaju za svaki naredni petogodišnji period do 2050. godine, te da budu objavljeni godinu dana prije početka svakog perioda. Raspored pripreme i objavljivanja akcionih planova SNR-a prikazan je u Tabela 1.

Tabela 1 Raspored objavljivanja akcionih planova SNR-a

Akcioni plan	Prvi akcioni plan	Drugi akcioni plan	Treći akcioni plan	Četvrti akcioni plan	Peti akcioni plan
Obuhvaćeni period	2026-2030	2031-2035	2036-2040	2041-2045	2046-2050
Godina objavljivanja	2026	2030	2035	2040	2045

Indikatori praćenja definisani u okviru petogodišnjeg Akcionog plana SNR-a (2026–2030) predstavljaju lako mjerljive indikatore koji služe za praćenje napretka u sprovođenju PAM

Mnoge aktivnosti neophodne za sprovođenje PAM SNR-a u periodu 2026–2030 imaju pripremni karakter, kao što su sprovođenje zakonodavnih reformi ili izrada strateških dokumenata, te stoga neće nužno rezultirati direktnim smanjenjem emisija prije 2030. godine. Shodno tome, indikatori praćenja su odabrani tako da odražavaju ovu činjenicu i da budu fokusirani na ostvarivanje konkretnih zadataka, poput sprovođenja reforme ili objavljivanja strateškog dokumenta. Gdje god je to bilo moguće, definisani su fizički indikatori, na primjer za konverziju izdanačkih šuma u visoke šume. Na nivou cjelokupne privrede, u Ažuriranom nacionalno utvrđenom doprinosu (NDC) Crne Gore postavljen je cilj smanjenja ukupnih nacionalnih GHG emisija za 35% do 2030. godine u odnosu na 1990. godinu (baznu godinu), isključujući sektor LULUCF. Ovaj cilj uključen je kao krovni indikator napretka ka ostvarivanju ciljeva SNR-a.

Izrađene su okvirne procjene budžeta za sprovođenje svake pojedinačne aktivnosti

Aktivnosti definisane Akcionim planom (izuzev sprovođenja Strategije obnove zgrada – BRS, koja podrazumijeva značajne investicione potrebe za unapređenje zgrada) prvenstveno su usmjerene na realizaciju tehničkih zadataka, uključujući zakonodavne i regulatorne reforme, kao i izradu strateških dokumenata. Očekuje se da će se finansiranje ovih aktivnosti obezbijediti kombinacijom sredstava iz državnog budžeta i donatorske podrške. Pregled

budžetskih sredstava potrebnih za sprovođenje Akcionog plana po sektorima prikazan je u Tabela 2. Pretpostavlja se da su izvori finansiranja za budžetske potrebe definisane u NEKP-u već identifikovani, te stoga nijesu uključeni u ovaj budžetski pregled.

Značajna ulaganja biće neophodna u oblasti obnovljivih izvora energije, električne mobilnosti i elektrifikacije mehanizacije u periodu od 2030. do 2050. godine radi sprovođenja SNR-a. Međutim, najveći dio ovih investicija očekuje se u kasnijem periodu i nije uključen u navedeni budžetski pregled, budući da nije direktno vezan za konkretne aktivnosti obuhvaćene Akcionim planom. Dodatno, mnoge relevantne tehnologije još nijesu dostigle punu tehnološku zrelost, te postoji visok stepen neizvjesnosti u pogledu ukupnog iznosa potrebnih ulaganja. U velikoj mjeri se očekuje da će investicije biti vođene privatnim sektorom, dok će se javna podrška obezbjeđivati samo po potrebi, radi uklanjanja investicionih barijera i podsticanja razvoja tržišta u povelju.

Tabela 2 Indikativni budžet potreban za sprovođenje petogodišnjeg Akcionog plana SNR-a (2026–2030)

Sektor	Budžet (ne uključuje sredstva već obezbijeđena u okviru NEKP-a)
Energetika Proizvodnja električne energije (PEE)	530.000€
Energetika Saobraćaj (S)	500.000€
Energetika Prerađivačka industrija i industrijska potrošnja energije (IPE)	105.000€
Energetika Zgradarstvo (Z)	Potreban budžet za BRS u periodu 2026-2030: 122 miliona €
Industrijski procesi i upotreba proizvoda (IPPU)	50.000€
Poljoprivreda (P)	-
Otpad (O)	-
Korišćenje zemljišta, promjena namjene zemljišta i šumarstvo (LULUCF)	150.000€

Petogodišnji Akcioni plan SNR-a (2026–2030) detaljno je prikazan u tabeli u nastavku.

Tabela 3 Petogodišnji Akcioni plan SNR-a Crne Gore (2026–2030)

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
Energetika Proizvodnja električne energije (PEE)				

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
SNR PAM PEE.1: Usklađivanje cijene ugljenika sa cijenom u Sistemu trgovanja emisijama Evropske unije (EU ETS) do 2028. godine				
Zadužiti međuresorsku radnu grupu da procijeni i da preporuke u vezi sa uticajima predložene putanje realizacije projekta i njenim implikacijama po pravednu tranziciju, oslanjajući se na analize i rezultate iz izvještaja u okviru Partnerstva za implementaciju tržišnih mehanizama (PMI) Svjetske banke. Izmjena relevantnih podzakonskih akata radi: • utvrđivanja putanje cijene koja će omogućiti usklađivanje cijene koju plaćaju obveznici obuhvaćeni crnogorskim ETS-om do 2028. godine. • po potrebi, jačanja procesa praćenja, izvještavanja i verifikacije (MRV) za obveznike uključene u crnogorski ETS, u skladu sa zahtjevima EU ETS-a.	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Podzakonski akti izmijenjeni do kraja 2026. godine	• Cijena ugljenika usklađena sa cijenom u EU ETS-u do 2028. godine. • MRV procesi usklađeni sa EU ETS-om do kraja 2027. godine.	Revizija i izmjena propisa, uključujući reviziju MRV procesa: 100.000 €.
SNR PAM PEE.2: Prestanak rada TE Pljevlja do 2035. godine				
Opredjeljenost za sprovođenje SNR PAM PEE.1, koja se odnosi na usklađivanje cijene ugljenika sa cijenom u EU ETS. Izrada plana pravedne tranzicije za region Pljevalja.	Savjet za pravednu tranziciju, Ministarstvo energetike i rudarstva i Opština Pljevlja.	Strategija pravedne tranzicije završena do kraja 2027. godine	• Konačni plan objavljen do decembra 2026. godine • Plan treba da definiše ciljeve i indikatore za prekvalifikaciju radne snage i diverzifikaciju lokalne privrede.	75.000€
Odluka Vlade ili, po potrebi, usvajanje zakona u Skupštini radi formalnog mandata za zatvaranje, uz uslov da plan pravedne tranzicije identifikuje izvodljivu putanju prestanka rada do 2035. godine	Ministarstvo energetike i rudarstva i Opština Pljevlja.	Odluka o formalnom usvajanju cilja donosi se nakon izrade plana pravedne tranzicije, a	• Formalni mandat donijet do 2030. godine	Izrada nacrtu zakona, ukoliko je potrebno: 25.000 €

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
		prije 2030. godine		
SNR PAM PEE.3: Potpuna realizacija projekata proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora uključenih u Plan razvoja elektroprenosnog sistema (PREPS), a koji nijesu realizovani u okviru NEKP-a				
Sprovođenje aktivnosti u vezi sa spajanjem tržišta električne energije EU i unapređenjem regionalne trgovine, u skladu sa NEKP-om, uključujući: - Plan spremnosti za rizike - Operacionalizacija regiona za analizu sigurnosti. - Spajanje tržišta - Implementaciju evropskih platformi za balansiranje - Operacionalizaciju Regiona za proračun kapaciteta	Ministarstvo energetike i rudarstva, Crnogorski elektroprenosni sistem (CGES), Berza električne energije (BELEN), Crnogorski operator tržišta električne energije (COTEE), Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (REGAGEN)	Sve aktivnosti završene do 2030. godine	Svaka pojedinačna aktivnost realizovana u rokovima definisanim NEKP-om	Budžeti predviđeni u okviru NEKP-a: - Plan spremnosti za rizike: procjena troškova nije definisana - Operacionalizacija regiona za analizu sigurnosti: 3–5 miliona € godišnje - Spajanje tržišta: procjena troškova nije definisana - Implementacija evropskih platformi za balansiranje: procjena troškova nije definisana - Operacionalizacija Regiona za proračun kapaciteta: 0,5 miliona € godišnje
Izrada trogodišnjeg plana aukcija i sprovođenje druge aukcije za dodjelu kapaciteta iz obnovljivih izvora energije	Ministarstvo energetike i rudarstva	Trogodišnji plan aukcija pripremljen tokom 2026. godine	Plan aukcija izrađen do sredine 2026. godine Aukcija sprovedena do kraja 2029. godine	Izrada trogodišnjeg plana aukcija: 40.000 €

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
		Druga aukcija sprovedena tokom 2029. godine	Projekti ostvarili zahtijevani nivo razvoja do kraja 2030. godine	Sprovođenje aukcije za dodjelu kapaciteta: 300.000 € Budžet za podsticaje biće utvrđen u okviru plana aukcija
Energetika Saobraćaj (S)				
SNR PAM S.1: Izrada i objavljivanje strategije dekarbonizacije saobraćaja, uključujući formalizaciju ciljeva definisanih u SNR-u				
Izrada i objavljivanje dokumenta strategije dekarbonizacije saobraćaja	Ministarstvo saobraćaja	Strategija završena do kraja 2027. godine	Konačna strategija objavljena do decembra 2027. godine	50.000€
SNR PAM S.2: Smanjenje broja pređenih kilometara putničkim automobilima za 25% do 2035. godine				
Uključivanje cilja smanjenja broja pređenih kilometara putničkim automobilima za 25% do 2035. godine u strategiju dekarbonizacije saobraćaja	Ministarstvo saobraćaja	Strategija završena do kraja 2027. godine	Konačna strategija objavljena do decembra 2027. godine	Nisu potrebna dodatna budžetska sredstva.
Sprovođenje PAM NEKP-a (WAM scenario) koje se odnose na prelazak putničkog saobraćaja na javni autobuski prevoz	Ministarstvo saobraćaja, jedinice lokalne samouprave i Eko-fond	PAM sprovedene do 2030. godine	Autobuski prevoz predstavlja 7% ukupnog putničkog prevoza do 2030. godine.	Budžet predviđen u okviru NEKP-a: 10 miliona €
Praćenje napretka ka cilju, uključujući godišnje procjene ukupnog broja pređenih kilometara putničkim automobilima i detaljnu analizu sprovedenih mjera i njihovog uticaja do 2030. godine; Pregled treba da uključi i aspekt pravedne tranzicije, kako bi se procijenilo da li su ranjive kategorije stanovništva nesrazmjerno pogođene smanjenjem korišćenja automobile	Ministarstvo saobraćaja	Godišnje procjene napretka. Sveobuhvatni pregled sproveden u 2030. godini	Godišnje objavljivanje procjene ukupnog broja pređenih kilometara putničkim automobilima.	25.000€

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
SNR PAM S.3: Stopostotna elektrifikacija željezničke infrastrukture do 2040. godine				
Elektrifikacija dionice Podgorica–Tuzi, kao jedine preostale neelektrifikovane dionice pruge, planirana je do 2035. godine kao jedinstveni projektni paket. Radi obezbjeđenja izvodljivosti cilja elektrifikacije do 2035. godine, do 2030. godine potrebno je sprovesti sljedeće aktivnosti: • Završetak i odobravanje Glavnog projekta (u fazi izrade) za željezničku dionicu Podgorica – granica sa Albanijom, sa fokusom na modernizaciju i elektrifikaciju pretežno unutar postojećeg željezničkog koridora, uključujući geotehnička istraživanja, istraživanja biodiverziteta i odobrenje Studije procjene uticaja na životnu sredinu (SPUŽS). Agencija za zaštitu životne sredine dala je saglasnost za projekat u septembru 2025. godine; • Obezbeđivanje finansiranja i spremnosti za realizaciju projekta, uz pripremu projekta u okviru Okvira za investicije na Zapadnom Balkanu (WBIF) – Infrastructure Project Facility tehnička pomoć 11 (IPF11), kao i obezbeđivanje koordinacije sa Albanijom u cilju prekogranične interoperabilnosti	Ministarstvo saobraćaja	Završetak Glavnog projekta i ostale tehničke dokumentacije u periodu 2026–2028. godine Obezbeđivanje finansiranja tokom 2029–2030. godine	Glavni projekat i sva prateća dokumentacija završeni i objavljeni do 2028. godine Finansiranje i finansijska konstrukcija obezbijeđeni do 2030. godine	Budžet za izradu Glavnog projekta, geotehnička istraživanja, istraživanja biodiverziteta i odobrenje SPUŽS: 400.000 €
SNR PAM S.4: Najmanje 90% vozila u drumskom saobraćaju sa nultim emisijama do 2050. godine				

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
Postavljanje 50 brzih i 500 sporih punjača do 2030. godine, u skladu sa PAM NEKP-a (WAM scenario) za promociju e-mobilnosti.	Ministarstvo energetike i rudarstva, Ministarstvo saobraćaja i Eko-fond	Cilj PAM-a ostvaren do 2030. godine	Instalirano 50 brzih i 500 sporih punjača.	Prema NEKP-u, ukupan budžet za ove aktivnosti iznosi 353 miliona € u periodu od šest godina.
Obezbeđivanje subvencija za električna vozila (EV) radi podrške ostvarenju cilja od 35.000 EV do 2030. godine, u skladu sa PAM NEKP-a (WAM scenario) za promociju e-mobilnosti.	Ministarstvo energetike i rudarstva, Ministarstvo saobraćaja i Eko-fond	Ciljevi PAM ostvareni do 2030. godine	Registrovano 35.000 električnih vozila u Crnoj Gori do 2030. godine	
Izrada plana za nastavak podrške, zasnovanog na rezultatima sprovođenja PAM NEKP-a (WAM scenario) za promociju e-mobilnosti u periodu 2026–2029, uključujući procjenu potrebe za: - Daljim razvojem infrastrukture za punjenje EV; - Dodatnom finansijskom podrškom za EV ukoliko tržište ne bude dovoljno razvijeno; - Podrškom razvoju infrastrukture za snabdijevanje vodonikom.	Ministarstvo energetike i rudarstva, Ministarstvo saobraćaja i Eko-fond	Petogodišnji plan za razvoj e-mobilnosti pripremljen u IV kvartalu 2030. godine	Petogodišnji plan objavljen do kraja 2030. godine	Budžet za izradu petogodišnjeg plana: 25.000 €
Energetika Prerađivačka industrija i industrijska potrošnja energije (IPE)				
SNR PAM IPE.1: Zamjena 95% upotrebe fosilnih goriva u prerađivačkoj industriji i industrijskoj potrošnji energije električnom energijom				
Sprovođenje PAM NEKP-a (WAM scenario) Finansijski podsticaji za uvođenje hibridnih specijalnih radnih mašina u industrijski sektor, sa ciljem da 10% industrijske potrošnje energije bude električna energija do 2030. godine.	Ministarstvo energetike i rudarstva i Eko-fond	Finansijski podsticaji dostupni do kraja 2026. godine	Do 2030. godine, 10% industrijske potrošnje energije predstavlja električna energije.	Prema NEKP-u, ukupan budžet iznosi 5 miliona € u periodu od pet godina.
Procjena potrebe za uspostavljanjem posebnog fonda za elektrifikaciju industrije, po uzoru na Inovacioni fond EU, ili	Ministarstvo energetike i rudarstva	Procjena sprovedena	Izveštaj o procjeni objavljen do kraja 2030. godine	25.000€

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
procjena da li su postojeći mehanizmi podrške kroz Eko-fond dovoljni. Procjena treba da uključi analizu uspješnosti PAM NEKP-a koji se odnose na finansijske podsticaje za uvođenje hibridne specijalne radne mehanizacije u industriji, kao ključni ulazni element za ocjenu adekvatnosti postojećih aranžmana.		tokom 2030. godine		
Procjena da li su postojeći standardi energetske efikasnosti u industriji dovoljni za ostvarenje ciljeva elektrifikacije industrije.	Ministarstvo energetike i rudarstva	Procjena sprovedena tokom 2026. godine	Izveštaj o procjeni objavljen do kraja 2030. godine	15.000€
Pregled postojećih regulatornih i tržišnih aranžmana radi identifikovanja prepreka za zaključivanje ugovora o otkupu električne energije (PPA) između industrijskih postrojenja i proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora, kao i identifikovanje aktivnosti potrebnih za uklanjanje tih prepreka.	Ministarstvo energetike i rudarstva	Procjena sprovedena tokom 2026. godine	Izveštaj o procjeni objavljen do kraja 2030. godine	15.000€
Sprovođenje obuka, jačanja kapaciteta i drugih edukativnih aktivnosti u oblasti energetske efikasnosti i elektrifikacije industrije.	Ministarstvo energetike i rudarstva	Obuke se sprovode kontinuirano, počev od kraja 2026. godine	100 preduzeća obuhvaćeno obukama iz oblasti energetske efikasnosti i elektrifikacije industrije do 2030. godine	50.000€
Energetika Zgradarstvo (Z)				
SNR PAM Z.1: Sprovođenje Strategije obnove zgrada Crne Gore (BRS) <i>BRS definiše listu indikativnih aktivnosti za period 2026–2030, kako slijedi:</i>				
Izrada plana sprovođenja ili mape puta, sa rokovima, nosiocima i potrebnim resursima	Ministarstvo energetike i rudarstva	I–II kvartal 2026	Strategija obnove zgrada (BRS) predviđa uspostavljanje tima za	Prema BRS-u: bez troškova

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
Fokus na rane prioritete za period 2025–2027	Ministarstvo energetike i rudarstva i Eko-fond	I kvartal 2025 – IV kvartal 2027	praćenje napretka u sprovođenju Strategije. Tim za praćenje biće ovlašćen da utvrdi fizičke kriterijume evaluacije, koji obuhvataju: - broj obnovljenih zgrada, razvrstan po sektoru, tipu zgrade, klimatskoj zoni, starosnoj grupi zgrada, površini zgrade i broju stanovnika/korisnika; - procijenjene uštede energije, zasnovane na procjeni energetskih performansi zgrada putem energetskog sertifikata (EPC) prije i nakon sprovođenja obnove, izražene kroz ukupne godišnje uštede primarne i finalne energije (GWh, kWh/m²); - Procijenjene uštede CO₂ (Mt). - Smanjenje energetskog siromaštva, pri čemu će se specifični kriterijumi utvrditi u skladu sa nacionalnom definicijom energetskog siromaštva u Crnoj Gori Tim će takođe biti ovlašćen da prati kašnjenja u sprovođenju aktivnosti predviđenih za realizaciju Strategije.	Prema BRS-u: 10 miliona € godišnje za pilot programe
Uspostavljanje efikasnih regulatornih mjera za nove i postojeće zgrade	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	I kvartal 2025 – IV kvartal 2026		Prema BRS-u: 100.000 € godišnje za monitoring
Obavezno energetska označavanje radi povećanja vidljivosti energetske efikasnosti	Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (REGAGEN)	III kvartal 2025 – IV kvartal 2026		Prema BRS-u: 200.000 € godišnje za kampanje
Savjetodavna podrška domaćinstvima i vlasnicima komercijalnih zgrada u pripremi planova obnove	Lokalne samouprave i Eko-fond	I kvartal 2026 – IV kvartal 2030		Prema BRS-u: 5 miliona € godišnje za savjetodavne usluge
Ciljani programi finansijske podrške za različite ciljne grupe	Eko-fond	I kvartal 2026 – IV kvartal 2030		Prema BRS-u: 15 miliona € godišnje
Razvoj regionalnih inicijativa prilagođenih lokalnim potrebama	Regionalne energetske agencije	II kvartal 2026 – IV kvartal 2028		Prema BRS-u: 2 miliona € po regionu
Programi obuke i sertifikacije za stručnjake u oblasti energetske efikasnosti	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija / strukovne ustanove	I kvartal 2026 – IV kvartal 2028		Prema BRS-u: bez troškova
Specifične aktivnosti za zgrade u javnom vlasništvu (obnove, standardi javnih nabavki)	Ministarstvo javne uprave	II kvartal 2025 – IV kvartal 2028		Prema BRS-u: bez troškova
Uspostavljanje alata za praćenje napretka i analizu uspjeha/izazova	Ministarstvo energetike i rudarstva	I kvartal 2025 – IV kvartal 2026		Prema BRS-u: 100.000 € (sistemi praćenja)
Izrada detaljne baze podataka o fondu zgrada	Ministarstvo energetike i rudarstva i Monstat	I–II kvartal 2026		Prema BRS-u: 250.000 €
Sprovođenje kontrole poštovanja EPC zahtjeva	Regulatorna agencija za energetiku i regulisane	II kvartal 2025 – kontinuirano		Prema BRS-u: 100.000 € godišnje

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
	komunalne djelatnosti (REGAGEN)			
Sprovođenje javne kampanje podizanja svijesti o koristima energetske efikasnosti	Ministarstvo energetike i rudarstva i Eko-fond	III kvartal 2025 – IV kvartal 2026		Prema BRS-u: 100.000 €
Subvencije i povoljni krediti za obnovu zgrada	Eko-fond	I kvartal 2025 – IV kvartal 2030		Prema BRS-u: 10 miliona € godišnje
Programi obuke za energetske auditore i građevinske radnike	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija / ustanove za obuku	II kvartal 2025 – IV kvartal 2026		Prema BRS-u: 150.000 €
Jačanje institucionalnih kapaciteta za sprovođenje regulatornih normi	Ministarstvo energetike i rudarstva / lokalne samouprave	I kvartal 2025 – IV kvartal 2026		Prema BRS-u: 50.000 €
Pilot-projekti demonstracije energetske efikasne obnove	Eko-Fond / lokalne samouprave	III kvartal 2025 – IV kvartal 2026		Prema BRS-u: 3 miliona €
Izrada okvira za praćenje i evaluaciju napretka obnove	Ministarstvo energetike i rudarstva	I–II kvartal 2026		Prema BRS-u: 200.000 €
Olakšavanje javno-privatnih partnerstava (JPP) za velike projekte	Ministarstvo energetike i rudarstva	II kvartal 2025 – IV kvartal 2027		Prema BRS-u: bez troškova
Usklađivanje propisa sa standardima zgrada gotovo nulte potrošnje energije	Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine	III kvartal 2025 – IV kvartal 2026		Prema BRS-u: 50.000 €
Industrijski procesi i upotreba proizvoda (IPPU)				
SNR PAM IPPU.1: Izrada i sprovođenje planova za faze II, III i IV smanjenja upotrebe hidrofluorouglogovodonika (HFC), u skladu sa Kigali amandmanom				
Izrada plana za Fazu II smanjenja upotrebe HFC supstanci.	Agencija za zaštitu životne sredine	Plan izrađen tokom 2029. godine	Plan za ostvarenje 30% smanjenja emisija HFC do 2035. godine objavljen do kraja 2029. godine	50.000€
Poljoprivreda (P)				

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
SNR PAM P.1: Dodjela nadležnosti u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za praćenje međunarodnih kretanja u oblasti tehnologija za smanjenje emisija u poljoprivredi				
Formiranje radne grupe u okviru Ministarstva, sa nadležnošću za praćenje relevantnih kretanja, radi obezbjeđivanja pravovremenog usvajanja i primjene u Crnoj Gori	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Radna grupa uspostavljena do kraja 2026. godine	Radna grupa podnosi godišnje izvještaje o aktivnostima praćenja	Nema troškova
Otpad (O).				
SNR PAM O.1: Dodjela nadležnosti u okviru Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera za praćenje međunarodnih kretanja u oblasti tehnologija i procesa upravljanja otpadom				
Formiranje radne grupe u okviru Ministarstva sa nadležnošću za praćenje relevantnih međunarodnih kretanja	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	Radna grupa uspostavljena do kraja 2026. godine	Radna grupa podnosi godišnje izvještaje o aktivnostima praćenja	Nema troškova
Korišćenje zemljišta, promjena namjene zemljišta i šumarstvo (LULUCF)				
SNR PAM LULUCF.1: Konverzija izdanačkih šuma u visoke šume				
Identifikacija izdanačkih šuma za konverziju u visoke šume i sprovođenje procjene troškova i izvodljivosti sprovođenja konverzije	Uprava za šume pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Identifikacija područja izdanačkih šuma tokom 2026. godine; procjena troškova i izvodljivosti tokom 2027. godine.	Lista područja predviđenih za konverziju objavljena do kraja 2026. godine Procjene troškova i izvodljivosti objavljene do kraja 2027. godine	100.000 €
Konverzija 60% identifikovanih područja izdanačkih šuma u visoke šume	Uprava za šume pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Izvršena konverzija 20% godišnje u	Tokom svake godine trajanja programa, započeto sa konverzijom 388 hektara	Procjena troškova biće sastavni dio prethodne aktivnosti.

Aktivnost	Nadležna institucija	Rok	Indikatori praćenja	Okvirni budžet
		periodu 2028–2030. godine	Ukupno 1.164 hektara u procesu konverzije do 2030. godine	
SNR PAM LULUCF.2: Razmatranje uključivanja uklanjanja ugljenika iz zemljišta za šumska zemljišta, poljoprivredna zemljišta i travnjake u okviru sektora LULUCF				
Sprovođenje analize troškova kojom se utvđuje opravdanost unaprijeđenog MRV sistema u odnosu na potencijalne koristi od povećanja šumskih ponora ugljenika u nacionalnom inventaru gasova sa efektom staklene bašte (GHG).	Agencija za zaštitu životne sredine	Analiza troškova i koristi završena tokom 2026. godine	Izveštaj objavljen i odluka o uključivanju donijeta do kraja 2026. godine.	50.000 €
Međusektorski indikatori praćenja				
Najmanje 35% smanjenja ukupnih nacionalnih GHG emisija (isključujući LULUCF) do 2030. godine u odnosu na 1990. godinu (bazna godina).				

